

ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З РОЗДІЛУ “ЗАХВОРЮВАННЯ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ” В УМОВАХ КРЕДИТНО-MОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ

М. С. Залізняка

*ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України”*

EXPERIENCE OF PRACTICAL CLASSES LEADING FROM THE CHAPTER “DISEASES OF MUCOUS MEMBRANE OF ORAL CAVITY” UNDER CONDITIONS OF CREDIT-TRANSFER SYSTEM

M. S. Zaliznyak

SHEI “Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky of MPH of Ukraine”

У статті висвітлено методику проведення практичних занять з розділу терапевтичної стоматології “Захворювання слизової оболонки ротової порожнини” для студентів 5 курсу стоматологічного факультету у ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України”.

The article deals with technique of practical lessons leading from the Therapeutic Dentistry “Diseases of the mucous membrane of oral cavity” for the 5th year students of the Dentistry Faculty of SHEI “Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky of Ministry of Public Health of Ukraine”.

Вступ. Модернізація системи вищої освіти, спрямована на підготовку фахівців високого рівня, є важливою передумовою соціально-економічної і політичної реорганізації українського суспільства та входження України у світове товариство. Важливим аспектом даного напрямку є впровадження в систему освіти України основних ідей, сформульованих Болонською декларацією.

Реформування системи навчання студентів стоматологічних факультетів згідно з вимогами кредитно-модульної системи вимагає зростання ролі професійної підготовки майбутніх лікарів [1]. Специфіка стоматологічної освіти полягає в тому, що, крім теоретичних знань студентів, необхідне формування відмінних мануальних навичок [2].

Основна частина. Терапевтична стоматологія – базова стоматологічна дисципліна, що займається вивченням етіології і патогенезу захворювань твердих тканин зубів, тканин пародонта, слизової оболонки ротової порожнини, їх діагностикою, лікуванням і профілактикою.

IX семестр навчання студентів на кафедрі терапевтичної стоматології присвячений вивченню етіо-

логії, патогенезу, клініки, діагностики, лікування та профілактики захворювань слизової оболонки порожнини рота; поглибленню клінічного мислення студентів, удосконаленню набутих на попередніх семестрах практичних навичок, написанню і захисту академічної історії хвороби.

У ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України” навчання проводиться за методикою “Єдиного дня”, 4 дні – практичні заняття, 1 день – лекційний. Викладання дисципліни “Терапевтична стоматологія” здійснюється згідно з навчальною програмою за кредитно-модульною системою [3, 4].

Відповідно до типової навчальної програми для вивчення модуля “Захворювання слизової оболонки ротової порожнини” відводиться 165 годин, з них 20 – лекційних годин, 90 годин – практичних і 55 – самостійна робота студентів, що становить 5,5 кредитів. В кінці семестру кожен студент повинен написати та захистити академічну історію хвороби, якій приділяється особлива увага. Дана робота закріплює знання, які студенти засвоїли на лекціях, практичних заняттях, самостійній роботі,

показує глибину володіння матеріалом, дає можливість проявити нестандартні рішення при виконанні певного завдання, розвиває клінічне мислення.

Для якісного вивчення дисципліни кожен викладач та студент мають доступ до мережі “Moodle”, що дозволяє студентам розширювати та поглиблювати свої знання. Для полегшення орієнтування студентів в індивідуальній навчальній програмі на web-порталі університету з дисципліни розміщені (українською, російською, англійською мовами) навчальна програма, розклад лекцій та практичних занять, презентації лекцій, матеріали підготовки студентів до лекцій та практичних занять, методичні вказівки.

Практичні заняття у кожній групі проводять упродовж одного дня на одній кафедрі з 9⁰⁰ до 15⁰⁰ (6 академічних годин аудиторного навантаження та 1 година самостійної роботи). Заняття проводяться у клінічних залах, обладнаних стоматологічними установками типу “Сатва-комбі (НВ4)”, “Сатва-комбі (ТВ4)”. Студенти мають можливість виконати великий об’єм практичної роботи, ґрунтовніше опанувати практичні навички, приділити більше часу курації хворих, що є важливим для удосконалення стоматологічної практики [5].

Практичні заняття поділяються на такі частини, як: практична (9⁰⁰ – 11¹⁵), самостійна робота студентів (11¹⁵ – 12⁰⁰), семінарське обговорення теоретичних питань (12³⁰ – 14⁰⁰), контроль знань студентів (14¹⁵ – 15⁰⁰).

На початку заняття викладач наголошує на найважливіших моментах теми заняття, визначає вхідний рівень знань студентів.

При достатній підготовці студентів допускають до практичної роботи заняття. Студенти під контролем викладача проводять обстеження тематичних хворих, виконують лікарські маніпуляції, оформляють медичну документацію стоматологічного хворого. При відсутності тематичних пацієнтів викладачі демонструють та роз’яснюють студентам навчальні відеофільми згідно з темою заняття.

Студенти, які успішно виконали обов’язкові практичні завдання, проводять терапевтичний прийом пацієнтів. Викладач консультує студентів, контролює їх роботу.

Для кращого засвоєння та унаочнення теоретичного матеріалу на кожне практичне заняття для студентів 5 курсу при вивченні модуля “Захворювання слизової оболонки ротової порожнини” створено фототеку для демонстрації змін слизової оболонки порожнини рота.

За бажанням студента викладач може прийняти у нього одну з практичних навичок, зазначених у матрикулі (перелік практичних навичок), проте лише після виконання студентом запланованої на цей день практичної роботи або курації хворих.

Під час самостійної роботи студенти заповнюють протоколи, розбирають питання ліцензійного іспиту “Крок-2”.

Семінарська частина занять проводиться у формі дискусій, круглих столів, творчих завдань. Студенти разом із викладачем обговорюють складні питання теми, аналізують отриману під час практичних занять інформацію, проводять ділові ігри, розбирають ситуаційні задачі.

Для розвитку клінічного мислення, підвищення якості засвоєння теоретичних питань, заповнення дефіциту наочного матеріалу розбору ілюстрованих ситуаційних задач приділяють особливу увагу.

Ілюстровані ситуаційні завдання складаються з текстової та ілюстрованої частин. У текстовій частині в традиційній формі викладені необхідні паспортні дані пацієнта, його скарги, анамнез життя, захворювання, а також інші дані, необхідні для правильного вирішення завдання. Ілюстрована частина може містити різний наочний матеріал: фотографію зовнішнього вигляду хворого, зображення збільшеної ділянки патологічного вогнища, набір рентгенограм тощо. Для створення ілюстрованої частини завдання може бути найрізноманітніший матеріал – малюнки і фотографії з навчальних видань, атласів, журнальних статей, монографій, а також матеріал власних клінічних спостережень [6].

Студентам необхідно встановити діагноз, скласти план обстеження з використанням додаткових методів і поясненням їх необхідності, провести диференційну діагностику захворювання, скласти план лікування.

По завершенню роботи студенти доповідають про встановлені захворювання, викладач та всі інші студенти доповідачу ставлять запитання. На основі доповіді студенти занотують основні характеристики, діагностику, лікування та особливості клінічних проявів захворювань.

Контроль знань студентів проводиться написанням тестового контролю, ситуаційних задач тощо.

Висновок. Використання методики “Єдиного дня” в рамках кредитно-модульної системи є ефективним для навчання студентів 5 курсу стоматологічного факультету, сприяє достеменному вивченню теоретичних питань розділу, дає можливість ретельно опанувати та засвоїти практичні навички, про-

водити курацію стоматологічних хворих, вести медичну документацію, підготувати студентів до

написання ліцензійного іспиту “Крок-2”, державної підсумкової атестації.

Список літератури

1. Ждан В. М. Підготовка стоматологів в Україні і Болонський процес / В. М. Ждан, В. М. Бобирьов, О. В. Шешукова // Медична освіта. – 2007. – № 2. – С. 37–39.

2. Косенко К. М. Методичні аспекти формування у студента-стоматолога практичних навичок та умінь / К. М. Косенко // Вісник стоматології. – 2006. – № 3. – С. 89–90.

3. Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня “Спеціаліст” кваліфікації “Лікар-стоматолог” у вищих навчальних закладах IV рівня акредитації за спеціальністю “Стоматологія” (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства охорони здоров’я від 08.07.2010 р. № 541) : наказ МОЗ України від 07.12.2009 р. № 929.

4. Програма навчальної дисципліни “Терапевтична стоматологія” для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації за спеціальністю 7.110106 “Стоматологія”. – К., 2011.

5. Ковальчук Л. Я. Впровадження новітніх методик і систем навчального процесу в Тернопільському державному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського / Л. Я. Ковальчук // Медична освіта. – 2009. – № 2. – С. 10–14.

6. Авдєєв О. В. Концепція викладання клінічних дисциплін на кафедрі терапевтичної і дитячої стоматології за методикою єдиного дня / О. В. Авдєєв, М. М. Якимець, Н. В. Чорній // Медична освіта. – 2008. – № 3. – С. 15–17.

Отримано 24.06.15